

Neutronografia i spektroskopia neutronowa znalazły szerokie zastosowania w wielu dziedzinach nauk przyrodniczych, począwszy od określania położenia atomów w prostych sieciach krystalicznych, a skończywszy na badaniach skomplikowanych struktur biologicznych. Równie szerokie jest technologiczne zastosowanie tych metod; od badań defektów w masywnych częściach maszyn, aż po subtelne badania w dziedzinie nadprzewodnictwa. Wszystkie te badania są kontynuacją prac Shulla i Brockhausa, z których pierwszy w swych pracach starał się odpowiedzieć na pytanie „gdzie znajdują się atomy” (tzn. jakie są ich wzajemne położenia), a drugi próbował wyjaśnić „co atomy robią” (tj. jak się poruszają).

Obecnie około 3000 osób na świecie pracuje stosując rozpraszanie powolnych neutronów w badaniach fazy skondensowanej. Mają one do dyspozycji wybudowane specjalnie w tym celu źródła neutronów. W Instytucie Laue-Langevin (ILL) w Grenoble we Francji pracuje najlepszy w tej dziedzinie reaktor jądrowy. Najlepszym źródłem spallacyjnym dysponuje Laboratorium Rutherford-Appleton w Wielkiej Brytanii. Nowoczesne dyfraktometry i spektrometry neutronów zainstalowane przy tych źródłach są dostępne dla całej naukowej społeczności świata, w tym także i dla polskich uczonych zajmujących się tą dziedziną.

Zadania

Redaguje Krzysztof OLESZKIEWICZ

M 777. Niech N będzie liczbą naturalną. Zbiór wszystkich punktów płaszczyzny o obu współrzędnych całkowitych o wartości bezwzględnej nie większej niż N , oprócz punktów (N, N) , $(-N, N)$, $(N, -N)$, $(-N, -N)$, nazwiemy kratą K_N . O tych punktach kraty, które mają obie współrzędne o wartości bezwzględnej mniejszej niż N , powiemy, że należą do wnętrza kraty W_N . Pozostałe punkty kraty tworzą jej brzeg B_N (patrz rysunek).

Funkcję $f : K_N \rightarrow \mathbf{R}$ nazwiemy pseudoharmoniczną, jeśli dla dowolnego punktu $(x, y) \in W_N$ zachodzi równość

$$f(x, y) = \frac{1}{4} (f(x+1, y) + f(x-1, y) + f(x, y+1) + f(x, y-1)).$$

(Innymi słowy, wartość funkcji pseudoharmonicznej w dowolnym punkcie wnętrza kraty jest średnią arytmetyczną wartości funkcji w punktach sąsiednich.) Przykładem funkcji pseudoharmonicznej jest $f(x, y) = ax + by + c$, gdzie a, b, c są ustalonymi liczbami rzeczywistymi, a także $f(x, y) = x^2 - y^2$ i $f(x, y) = xy$.

Udowodnić, że funkcja pseudoharmoniczna przyjmuje swą największą i najmniejszą wartość na K_N w punktach należących do brzegu kraty.

Rozwiązanie na str. 13

M 778. Dana jest funkcja $g : B_N \rightarrow \mathbf{R}$. Udowodnić, że istnieje taka funkcja pseudoharmoniczna $f : K_N \rightarrow \mathbf{R}$, że $f(x, y) = g(x, y)$ dla każdego $(x, y) \in B_N$.

Rozwiązanie na str. 15

M 779. Udowodnić, że dla $g : B_N \rightarrow \mathbf{R}$ istnieje dokładnie jedna funkcja pseudoharmoniczna f spełniająca warunki zadania M 778. Czy istnieją dwie różne funkcje pseudoharmoniczne przyjmujące te same wartości w punktach wnętrza kraty? Rozwiązanie na str. 16

Redaguje Krzysztof REJMER

F 431. Oszacować energię zużytą przez samolot o średniej masie m pokonujący odległość L .

Rozwiązanie na str. 16

F 432. Przewodnik, którego potencjał jest równy zero, ma kształt płaszczyzny z półkolistą wypukłością o promieniu a . Ponad wypukłością w odległości x od płaszczyzny znajduje się ładunek q umieszczony symetrycznie względem przewodnika. Znaleźć siłę przyciągania ładunku i przewodnika.

Rozwiązanie na str. 3

